

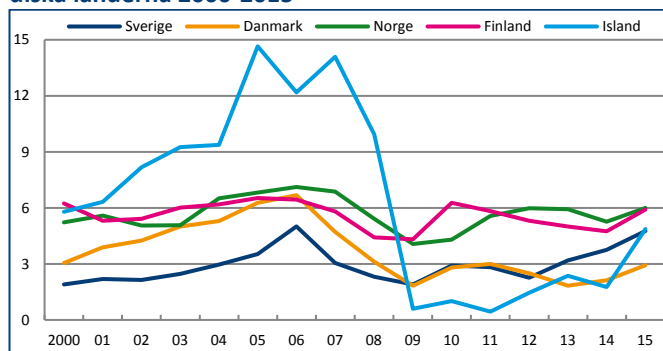
Stark byggkonjunktur i Norden

Den samlade nordiska byggmarknaden får en god utveckling. Bilden är relativt likartad länderna emellan, där framför allt Island och Sverige går mycket starkt. Norges, Finlands och Danmarks investeringstillväxt är också god när den sätts i förhållande till deras makroekonomiska utveckling. Totalt sett ökar de nordiska bygginvesteringarna både i år och nästa år, vilket innebär att byggandet kommer att stå för drygt 10 procent av Nordens BNP 2017.

Den globala tillväxten fortsätter att vara relativt medioker, men den går trots allt framåt. Det är fortfarande USA och Kina som är de mest betydelsefulla länderna för den globala utvecklingen, men även tunga europeiska ekonomier bidrar positivt till världsekonomin under prognosperioden. Den i viss mån förbättrade tillväxten i världsekonomin har dock inte satt några större avtryck i de nordiska ländernas ekonomier. Det var främst en god inhemsk efterfrågan som gjorde att Sverige åter hade starkast BNP-tillväxt 2015 (+4,1 %) medan Finland hade den svagaste utvecklingen (+0,2 %). Under prognosperioden fortsätter Island och Sverige att leda den nordiska tillväxtligan, övriga nordiska länder får en hyfsad tillväxt och det är faktiskt Norge som får den svagaste utvecklingen under perioden 2016-2017. I samtliga nordiska länder är det främst hushållens konsumtion och de fasta bruttoinvesteringarna som driver utvecklingen. I Norge går dock bruttoinvesteringarna svagt på grund av nedgången inom olje- och gasindustrin. Där, som i Sverige, stöttar istället offentlig konsumtion utvecklingen. Sammanlagt bedöms Nordens BNP öka med 1,7 procent i år och 1,8 procent 2017.

De sammantagna **investeringarna i bostäder** i Norden stiger med 10 procent i år och 4 procent nästa år. I år ökar bostadsinvesteringarna i samtliga nordiska länder. Sett till hela perioden, 2015-2017, får Island den bästa utvecklingen (+39 %) medan Norge intar jumboplatsen (+6 %). Relativt sett har dock Norge en hög bostadsinvesteringarnivå (5,2 % av BNP - högst i Norden).

Antal påbörjade lägenheter per 1 000 invånare i de nordiska länderna 2000-2015

¹ Island är endast relevant att inkludera när antalet påbörjade bostäder sätts i relation till folkmängden.

Byggandets utveckling i Norden

Mdr EUR och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Mdr EUR	Utfall 2015	Prognos 2016	Prognos 2017
Bostäder	59,8	6	10	4
Lokaler	41,3	1	3	2
Anläggningar	26,9	4	6	2
Summa bygginvesteringar	128,0	3,8	6,5	3,0
BNP	1 291	2,2	1,7	1,8
Antal påbörjade lgh (tusental)		128,7	156,3	149,4
Antal inv. 1/1 2016	26 592 000	(+0,8%)		

Antalet påbörjade bostäder i Norden uppgick till 128 700 i fjol och antalet ökar till 156 300 i år. Nivån sjunker något nästa år då det påbörjas 149 400 lägenheter. Under perioden 2016-2017 väntas Sverige påbörja flest bostäder, 123 000, medan Danmark placerar sig i botten med 42 000.¹

Lokalinvesteringarna, som ökade modest i fjol, stiger under resten av prognosperioden. Sektorn drivs i år av en stark utveckling i både Sverige och Finland. Nästa år agerar finskt lokalbyggande ensamt lokomotiv då övriga länder får en mer dämpad investeringstillväxt. De samlade lokalinvesteringarna ökar med 3 procent i år och 2 procent nästa år.

De nordiska **anläggningsinvesteringarna** hade en god tillväxt i fjol och kommer fortsätta att stiga både i år och nästa år. Sektorn drivs främst av en mycket stark utveckling i Norge. Även Sverige och Finland bidrar positivt under prognosperioden. I Finland är det infrastrukturbyggandet och i Sverige ger privata sektorn störst bidrag. Danmark är det enda nordiska land där investeringarna faller både i år och nästa år. I år ökar de totala anläggningsinvesteringarna med 6 procent och fortsätter upp med 2 procent 2017.

Sammantaget ökade de **nordiska bygginvesteringarna** med 3,8 procent 2015 jämfört med 2014. I år och 2017 ökar de med 6,5 respektive 3,0 procent och det är bostadssektorn i Sverige som är det främsta skälet till detta, men även lokalsektorn i Finland och anläggningssektorn i Norge bidrar starkt till uppgången. Sett över hela prognosperioden är det isländsk och svensk byggmarknad som utvecklas bäst med Finland som god trea. Både på Island och i Sverige är det bostadsbyggandets uppgång som ger starkast bidrag och i Finland är det lokalsektorn som agerar lokomotiv. Danmark intar jumboplatsen, vilket främst förklaras av en nedgång inom anläggningsbyggandet.

Under 2015 sysselsattes totalt 849 000 personer inom den nordiska byggindustrin. Under prognosperioden, 2016-2017, ökar antalet med 42 000 personer. Isländsk och svensk byggarbetsmarknad får den mest positiva utvecklingen under perioden och Norge den svagaste (i relativa tal, Island får den svagaste utvecklingen i absoluta tal).

Bedömningen avslutad 2016-12-12. Nästa konjunkturrapport utkommer under mars månad.

Nedan följer en översiktlig uppdatering av oktoberprognosen för den svenska byggmarknaden samt prognoser för övriga nordiska länder framtagna i samarbete med våra systerorganisationer.

Sverige

De ekonomiska utsikterna för nästa år har inte förändrats nämnvärt under hösten. Förtroendeindikatorerna visar på en fortsatt positiv utveckling och viktiga tillväxtmotorer i Europa tuffar fortfarande på. Det som dock kommit att prägla detta år och som kommer att fortsätta prägla även det nya året är den politiska risken och de allt mer protektionistiska strömningarna i både USA och Europa. Brexit och Trump är numer realiteter. Nästa år sker även val i Nederländerna, Frankrike och Tyskland. Det är även högst troligt att Italien utlyser nyval i och med premiärminister Renzis avgång och presidentens upplösning av parlamentet.

För USA:s del kan Trumps annonserade politik, med stora skattesänkningar och ökade infrastrukturinvesteringar, ge en tillväxtskjuts de kommande två-tre åren. En räntehöjningscykel från den amerikanska centralbanken är därmed att vänta med start nu i december. I öster ser det fortfarande något trögare ut, Kina fortsätter sin nedväxling i och med försöken att ombalansera ekonomin och Japan hackar. Däremot går Indien relativt starkt och Ryssland bedöms återgå till det positiva tillväxtspåret. Totalt sett kommer det inte att bli någon tempoväxling i den globala ekonomin, utan de senaste årens mediokra tillväxttakt kommer att bestå.

Färsk BNP-statistik visade att den svenska ekonomin fortsatte att växa i ungefär samma takt under tredje kvartalet som de två föregående kvartalen. Inga överraskningar framkom och utvecklingen följer i stora drag den bild vi tecknade i oktober, dvs. en nedväxling av tillväxttakten.

Svensk ekonomi kommer även nästa år att främst drivas av inhemska faktorer; investeringar samt offentlig och privat konsumtion kommer att vara de huvudsakliga drivkrafterna. Sverige går åter in i en stor avtalsrörelse nästa år. Oaktat utkomsten av denna, så kommer skatthöjningar och en ökad inflation ändå att göra att realinkomstökningen dämpas framöver. Vidare fortsätter sysselsättningen att öka om än i svagare takt än både 2015 och 2016. Sammantaget finns det tillräckliga förutsättningar för att konsumtionsutgifterna kan fortsätta att visa relativt god utveckling framöver, även om konsumtionstakten blir lägre 2017 än i år. Inom de fasta bruttoinvesteringarna är det framför allt byggandet av bostäder som bidrar till uppgången. Utrikeshandeln bidrar negativt till utvecklingen genom en stark inhemsk efterfrågan. Totalt sett ökar BNP med 2,4 procent 2017. Detta är en upprevidering med 0,2 procentenheter jämfört med oktoberprognosen, revideringen berör främst hushållens konsumtionsutgifter.

Byggandets utveckling

Mdr SEK och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Investeringsvolym, Mdkr 2015	Procentuell förändring i fasta priser		
		Utfall 2015	Prognos 2016	2017
Bostäder	187,4	16	17	9
Nybyggnad	100,9	24	37	13
Ombyggnad	67,9	9	-9	1
Fritidshus	7,3	1	20	3
Transaktionskostn.	11,2	6	-5	-1
Lokaler	136,9	2	5	1
Privat	88,1	4	3	1
Offentligt	48,8	-2	8	2
Anläggningar	84,2	4	4	1
Privat	46,9	-1	10	0
Offentligt	37,4	10	-2	2
Summa bygginvesteringar	408,5	8	10	5
BNP	4 181	4,1	3,4	2,4
Antal påbörjade lgh (tusental)	46,8	46,8	65,0	58,0

Källa: SCB, BI

För byggindustrins del innebär inte den uppreviderade BNP-utvecklingen någon större förändring. Investeringsutvecklingen blir något starkare än den som publicerades i oktober.

Tillväxten för de **totala bygginvesteringarna** blir 1 procentenhet starkare 2016 och 2 procentenheter starkare 2017. Detta eftersom bostadsproduktionen blir något högre än vad föregående bedömning gjorde gällande. De totala bygginvesteringarna stiger med 10 procent i år och med 5 procent nästa år.

Enligt Sveriges Byggindustris beräkningar påbörjades 49 300 lägenheter sammantaget under de tre första kvartalen 2016, vilket är något fler än tidigare beräkningar. Prognosen revideras upp med några tusen lägenheter både i år och nästa år. Detta innebär att det påbörjas 65 000 lägenheter i år och 58 000 nästa år.

De högre påbörjandetalen ändrar utvecklingstalen för **bostadsinvesteringarna** både 2016 och 2017. Bedömningen är att de ökar med 17 procent i år och 9 procent nästa år.

Lokalinvesteringarna ökade med 4 procent de tre första kvartalen 2016 jämfört med samma period i fjol. De privata investeringarna stiger svagt under prognosperioden. De offentliga investeringarna fortsätter enligt tidigare aviserade planer och ökar relativt starkt i år, men tillväxttakten dämpas något nästa år. Sammantaget ökar lokalinvesteringarna med 5 procent i år och med 1 procent 2017.

Anläggningsinvesteringarna utvecklas i stort sett såsom vi förväntade oss i oktober. Det är den privata delen, inom VA-anläggning samt post- och telesektorn, som visar en starkare utveckling medan energisektorn visar en svagare utveckling jämfört med oktoberprognosen. Det offentliga byggandet blir något svagare i år på grund av en större nedgång av järnvägsinvesteringarna. Nästa år vänder de offentliga investeringarna upp genom ökade vägsatsningar. Sammantaget stiger de totala anläggningsinvesteringarna med 4 procent i år och 1 procent 2017.

Antalet sysselsatta i byggindustrin minskade under 2015 och uppgick i medeltal till 308 000. Under prognosåren 2016-2017 beräknas antalet sysselsatta totalt sett öka med 20 000 personer.

Danmark

Återhämtningen efter finanskrisen 2008 har gått mycket trögt för dansk ekonomi. Nu utvecklas dock BNP i positiv riktning även om tillväxttakten är låg. Förra höstens bakslag spiller över på årets tillväxt och BNP väntas 2016 stiga med 1 procent. För 2017 bedöms tillväxten uppgå till 1,4 procent, vilket främst förklaras av låga räntor, stigande sysselsättning och en god realinkomstutveckling som lägger en god grund för växande privat konsumtion. En relativt omfattande revidering av nationalräkenskaper för åren 2010-2015 presenterades i november. Denna visade klart och tydligt att ekonomin är på rätt väg och att BNP-nivån redan 2014 nådde upp över den som registrerades 2007 (före finanskrisen). Det som tog 3-4 år för länder som Sverige och Tyskland behövde dansk ekonomi således 7 år för att åstadkomma.

En viktig faktor som bidrar till återhämtningen av dansk ekonomi är att bostadsmarknaden nu är på rätt väg och förbättras inte bara i huvudstadsregionen utan i alla regioner. Även dansk arbetsmarknad hör till ljuspunkterna och sedan 2013 har 112 000 nya jobb tillkommit och även här bidrar byggindustrin positivt till utvecklingen. I år väntas antalet sysselsatta i bygg- och anläggningsbranschen öka med 5 000 personer till drygt 160 000. Nästa år fortsätter uppgången med ytterligare 4 500 jobb trots att antalet sysselsatta inom anläggningsverksamheten minskar med 500 personer. För vissa yrkeskategorier och i vissa enskilda geografiska delar av landet börjar brist på arbetskraft att bli ett problem.

Efter att ha ökat med 3,2 procent till 23 miljarder euro 2015 väntas de totala bygginvesteringarna fortsätta att växa med 1,8 procent i år och 1,6 procent 2017. Bostadsbyggandet är en stabil

kraft som bidrar positivt under hela perioden medan anläggningsinvesteringarna backar tydligt både i år och nästa år efter uppsvinget i fjol.

De danska hushållen har under ett par års tid kunnat dra nytta av sjunkande räntekostnader, stigande sysselsättning, ökande fastighetspriser och en relativt god reallöneutveckling i spåren av den historiskt låga inflationen. Därigenom har konsumentförtroendet stärkts kontinuerligt och det finns en god grund för fortsatt stigande bostadsinvesteringar.

Behovet av att kunna hjälpa människor på flykt finns även i Danmark och trots att det, till skillnad från i Sverige, finns en hel del lediga bostäder på marknaden väntas drygt 8 000 små lägenheter byggas just med tanke på flyktingarna. Det gör att utsikterna är mycket goda när det kommer till nybyggnation och 2017 väntas antalet påbörjade bostäder totalt överstiga 20 000 under ett år för första gången sedan 2007. På längre sikt råder viss osäkerhet kopplat till förändringar i värderingssystemet för fastighetstaxeringen. Den positiva trenden överlag för bostadsmarknaden påverkar även aktivitetsnivån inom ROT-sektorn. I fjol avskaffades den danska motsvarigheten till ROT-avdraget, men det ersattes i år av en ny s.k. ”grön boligjobbordning”. Detta renoveringsstöd som är inriktat på energieffektiviserande åtgärder är smalare än den tidigare ordningen och omfattningen är därmed något mindre. Sammantaget utvecklas både ny- och ombyggnadsinvesteringarna positivt och bostadsinvesteringarna ökar med 5,5 procent i år och med 4,5 procent 2017.

Övrigt husbyggnad växer även det, såväl det privata som det offentliga. **Lokalinvesteringarna** stiger med knappt en procent per år i prognosen. Både verksamhets- och kontorsbyggnader produceras liksom en hel del offentliga administrationsbyggnader och sjukhus.

Anläggningsinvesteringarna utvecklas å andra sidan negativt. De statliga väginvesteringarna sjunker och detta vägs inte upp av några andra sektorer. Det stora projektet med en förbindelse över Femern Bält väntas inte ge något bidrag till investeringsutvecklingen under prognosperioden. Investeringarna i Metro Cityringen är visserligen fortsatt stora, men under nedtrappning. Sammantaget minskar anläggningsinvesteringarna med cirka 3 procent både 2016 och 2017.

Byggnadens utveckling i Danmark

Mdr EUR och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Mdr EUR	Utfall 2015	Prognos 2016	Prognos 2017
Bostäder	11,0	4	6	5
Lokaler	6,6	-1	1	1
Anläggningar	5,5	7	-3	-3
Summa bygginvesteringar	23,1	3	2	2
BNP	272	1,6	1,0	1,4
Antal påbörjade lgh (tusental)		16,7	19,5	22,5

Finland

Den finska ekonomin vände upp 2015 och växte med några tiondelars procent efter tre år (2012-2014) med negativ tillväxt. Det var främst den privata konsumtionen och bruttoinvesteringarna som bidrog till vändningen. I år väntas en tillväxt om 1,2 procent och nästa år en något högre tillväxttakt. Det är den inhemska efterfrågan som är motorn i den finska ekonomin. Förbättrade utsikter för tjänstenäringarna och byggsektorn samt minskad arbetslöshet är några faktorer som förklarar att de privata investeringarna och konsumtionen utvecklas positivt framöver. Den finska exportindustrin har det dock kämpigt och utrikeshandeln kommer fortsatt att vara ett sänke för ekonomin. Detsamma gäller offentliga investeringar och konsumtion som en följd av regeringens strama finanspolitik.

De **totala bygginvesteringarna** uppvisade nolltillväxt 2015. Det var en nedgång för bostadsinvesteringarna medan anläggningsbyggandet ökade och investeringar i lokaler summerades till samma nivå som året innan. I år växer bygginvesteringarna relativt kraftigt, en ökning om 7 procent och nästa år fortsätter de växa med 2 procent.

År 2015 påbörjades 32 900 bostäder, vilket var 7 500 fler än 2014. Det var en markant förbättring av det marknadsstyrda **bostadsbyggandet**, men även byggandet av hyresbostäder med statligt stöd (s.k. ARA-hyresbostäder) visade tillväxt. I år väntas en höjning av bostadsbyggandet till en nivå om 36 000. Det är de privata bostadsutvecklarna som driver uppgången och satsningarna sker framför allt i flerbostadshus med fokus på mindre lägenheter. Nästa år väntas dock produktionsstarterna falla tillbaka något till en nivå om 34 000 stycken.

Aktiviteten inom ombyggnaden av bostäder har fortsatt att vara hög, en viktig del är att nivån på hushållsavdraget (motsvarande svenska ROT-avdraget) bibehållits på 2 400 euro. Framöver väntas en något lugnare utveckling och en del produktionsresurser, såsom platschefer och projektledare, väntas föras över till nybyggnation. Totalt sett ökar bostadsbyggandet med 8 procent i år, men faller med 1 procent nästa år då produktionsstarterna minskar och aktiviteten inom ombyggnad går in i en något lugnare fas.

Lokalinvesteringarna minskade med 1 procent 2015. Åtstramningarna i finsk ekonomi och den svaga exportutvecklingen har medfört att företagen skjutit på investeringar. Nu väntas en ökning med 7 procent i år och med 5 procent nästa år. Det är främst den låga jämförelsenivån som förklarar den starka tillväxten, men uppgången är bred och sker både på den offentliga och den privata sidan. Investeringarna i skolor ökar och ett par stora sjukhusprojekt har påbörjats 2016. På den privata sidan väntas en något bättre utveckling för kontorsbyggandet. Skogsindustrin satsar på nya produktionsanläggningar, vilket drivs av att branschen utvecklas i riktning mot högre förädlingsgrad genom att konsumentprodukternas andel av massaproduktionen ökar.

Anläggningsinvesteringarna ökade med 3 procent 2015. Ökningen förklaras av regionala projekt i storstäder. De statliga investeringarna hämmas dock av den restriktiva finanspolitiken. Tillväxten fortsätter för anläggningsbyggandet och kommer den närmaste tiden vara driven av regionala infrastruktursatsningar och kommunala väginvesteringar i samband med nya bostadsexploateringar. Bland de stora investeringsprojekten kan utbyggnaden av tunnelbanan till Esbo nämnas och den nya spårvägen i Tammerfors med byggstart nästa år.

Antalet sysselsatta i bygg- och anläggningsverksamhet minskade med 300 personer 2015 och uppgick då till 168 500. I år väntas en ökning med 7 500 personer. Nästa år fortsätter uppgången och sysselsättningen ökar med 2 000 personer jämfört med 2016.

Byggnadens utveckling i Finland

Mdr EUR och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Mdr EUR	Utfall 2015	Prognos 2016	Prognos 2017
Bostäder	10,2	0	8	-1
Lokaler	7,0	-1	7	5
Anläggningar	4,0	3	2	2
Summa bygginvesteringar	21,2	0	7	2
BNP	209	0,2	1,2	1,5
Antal påbörjade lgh (tusental)		32,4	36,0	34,0

Norge

Norges BNP växte i fjol med 1,6 procent och i år är bedömningen att tillväxten endast uppgår till 0,4 procent. Den medelåra tillväxten förklaras i hög grad av neddragningarna inom den olje- och gasrelaterade industrin. Genom en försvagad valuta går t.ex. exporten av fisk bra, vilket gör att fiskeodlingsindustrin blomstrar. Även turismen ökar och ger positiva bidrag tack vare kronförsvagningen. Tack vare en kraftig finans- och penningpolitik bryts konjunkturedgången i år. Återhämtningen leds av icke-oljeleraterad inhemsk efterfrågan, framför allt investeringar från näringslivet samt privat och offentlig konsumtion. Sammantaget växer BNP med 1,4 procent 2017.

De **totala bygginvesteringarna** ökade med drygt 1 procent 2015. I år stiger de med närmare 5 procent och 2017 fortsätter de upp med 2 procent.

Bostadsinvesteringarna steg med knappt 2 procent 2015 jämfört med 2014. Uppgången berodde på ett kraftigt ökat nybyggande av lägenheter under fjolåret. I år förstärks tillväxttakten i bostadsinvesteringarna och det förklaras främst av fjolårets uppsving av bostadsbyggandet. Ett något lägre bostadsbyggande och en fortsatt modest marknad för ombyggnad medför att bostadsinvesteringarna endast stiger med 1 procent 2017.

Antalet påbörjade bostäder ökade med 15 procent 2015 jämfört med året innan och totalt påbörjades 31 300 lägenheter. I år ökar antalet till 34 000, vilket är den högsta noteringen sedan 1980. Uppgången beror till stor del på låga räntor och goda finansieringsmöjligheter, vilket har lett till kraftigt stigande bostadspriser på andrahandsmarknaden. Detta i sin tur har inneburit ett ordentligt efterfrågetryck på nyproducerade bostäder. Bostadsefterfrågan understöds dessutom av grundläggande faktorer såsom god förmögenhetsutveckling och en stark urbaniseringstrend. Dock kommer inget nytt bränsle till bostadsmarknaden, dvs. inga ytterligare räntesänkningar och realinkomsttillväxten stagnerar, vilket gör att bostadsbyggandet sjunker marginellt 2017 jämfört med 2016.

De privata **lokalinvesteringarna** sjönk under 2015. Det är i denna sektor som oljeprisfallet har satt tydligast avtryck, då olje- och gasindustrin har dragit ner på investeringar i byggnader och anläggningar. Detta får till följd att de privata lokalinvesteringarna fortsätter att falla i år, men planar ut under 2017. Detta tack vare ett ökat hotell- och restaurangbyggande i spåren av en ökad turism. Ombyggnadsinvesteringar av privata lokaler går också trögt, men volymerna bibehålls ändå relativt väl tack vare energieffektiviseringsåtgärder av äldre lokalbyggnader.

De offentliga investeringarna hade däremot en fortsatt god tillväxt under 2015. Uppgången bedöms fortsätta både i år och nästa år, vilket bland annat beror på det fortsatta byggandet av nya skolor, vård och omsorgs- samt kulturlokaler. Exempel på stora offentliga lokalprojekt är byggandet av ett nytt Nationalmuseum och ett nytt regeringskvarter i Oslo.

Sammantaget förblev lokalinvesteringarna oförändrade 2015. I år sjunker investeringarna med 2 procent för att därefter bli i det närmaste oförändrade 2017.

Anläggningsinvesteringarna ökade med 2 procent under 2015. I år och nästa år förstärks den positiva utvecklingen. Investeringsuppgången beror framför allt på byggandet av ny infrastruktur (särskilt väg) samt investeringar inom vatten och avlopp. Men även kraft- och energisektorn ger ett starkt bidrag där investeringsnivån nästan fördubblas under prognosperioden. De totala anläggningsinvesteringarna ökar med 14 procent i år och med 8 procent 2017.

Byggandets utveckling i Norge

Mdr EUR och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Mdr EUR	Utfall 2015	Prognos 2016	Prognos 2017
Bostäder	18,2	2	5	1
Lokaler	12,6	0	-2	0
Anläggningar	8,1	2	14	8
Summa bygginvesteringar	38,9	1	5	2
BNP	348	1,6	0,4	1,4
Antal påbörjade lgh (tusental)		31,3	34,0	33,0

Island

Island är på väg mot sitt sjätte år i rad med positiv BNP-tillväxt. Återhämtningen från finanskrisen går således oförtrutet framåt. Även 2017 ser enligt prognoserna bra ut. En låg inflationstakt, växelkursstabilitet, ökad sysselsättning och sjunkande arbetslöshet samt förbättrade offentliga finanser är faktorer som visar på en fortsatt makroekonomisk normalisering. Vidare har både privat konsumtion och investeringar fortsatt att stiga. Den privata konsumtionen drivs av en stark real disponibelinkomstutveckling. Denna kommer av en god realökonutveckling och sänkta skatter. Turismen slår nya rekord, vilket driver på näringslivets investeringar (leder bl.a. till ökat byggande av hotell). Vidare ger några stora industriprojekt inom bl.a. geotermisk- och aluminiumindustri stark investeringstillväxt. Arbetsmarknaden är fortsatt urstark och i år kommer Island att slå fjolårets toppnotering av antalet sysselsatta (dvs. >184 000).

Byggbranschen visar sedan tre år tillbaka imponerande tillväxttal, men **de totala bygginvesteringarna** som andel av BNP är fortfarande en bit ifrån toppnivån 2007. I fjol låg andelen på 7,4 procent, vilket kan jämföras med 12 procent 2007. Förra året steg investeringarna med 17 procent och uppgången fortsätter med 14 procent i år och 11 procent 2017.

Av de totala bygginvesteringarna på drygt 1 100 miljoner euro står bostäder och lokaler för cirka 40 procent vardera och vägar och gator står för resterande 20 procent.

Bostadsinvesteringarna minskade med 3 procent 2015, men det påbörjades drygt 1 600 lägenheter (vilket var betydligt fler än 2014). I år får därför investeringarna ett uppsving och ökar med 15 procent. Antalet påbörjade lägenheter fortsätter att stiga och nästa år påbörjas 1 900 lägenheter, vilket får investeringarna att växa med 21 procent.

Antalet sysselsatta i byggindustrin uppgick till 11 400 år 2015 och arbetslösheten är nere på nivåer under 1 procent. På grund av arbetskraftsbrist kommer sysselsättningsnivån att planat ut på en nivå runt 12 500 sysselsatta, trots en stark byggkonjunktur.

Byggandets utveckling på Island

Mdr EUR och årlig procentuell förändring (volym)

Sektor	Mdr EUR	Utfall 2015	Prognos 2016	Prognos 2017
Bostäder	0,4	-3	15	21
Lokaler	0,5	37	21	5
Anläggningar	0,2	29	-1	5
Summa bygginvesteringar	1,1	17	14	11
BNP	15	4,2	4,8	4,4
Antal påbörjade lgh (tusental)		1,6	1,8	1,9

De prognoser som presenteras har sammanställts i samarbete med *Byggenæringens Landsforening (BNL)*, *Dansk Byggeri*, *Byggnadsindustri RT Finland* och *Federation of Icelandic Industries*. Som källa används även de statistiska myndigheterna i respektive land. För sammanställningen ansvarar dock *Sveriges Byggindustrier*.

Bostadsbeståndets utveckling i Norden

Land	Antal invånare* tusental	Befintligt bostadsbestånd*)		Antal påbörjade lgh i genomsnitt per år 2000-2015	
		Antal miljoner lägenheter	Antal lgh/ 1 000 inv.	Totalt	Lgh/ 1 000 inv.
Sverige	9 851	4,72	479	27 500	2,9
Danmark	5 707	2,65	465	20 300	3,7
Finland	5 487	2,93	535	29 800	5,6
Norge	5 214	2,48	475	27 200	5,7
Island	333	0,13	392	1 900	6,4

* 1/1 2016

KONJUNKTURRAPPORT FRÅN SVERIGES BYGGINDUSTRIER

ByggKonjunkturen

Utges av

Sveriges Byggindustrier, BI Analys

Box 5054, 102 42 Stockholm

Storgatan 19

Tel: 08-698 58 00, Fax: 08-698 59 00

© Sveriges Byggindustrier 2016

Johan Deremar, red. 08-698 58 49

Fredrik Isaksson 698 58 67

Lars-Johan Blom 698 58 47

e-post:
fornamn.efternamn@sverigesbyggindustrier.se